

N:o 55.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående beredande af ålderdomsunderstöd åt äldre barnmorskor; gifven Stockholms slott den 21 februari 1908.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen godkänna följande grunder för beredande af ålderdomsunderstöd åt äldre barnmorskor.

Rätten till inträde i barnmorskornas pensionsanstalt utsträcker sig att omfatta äfven de barnmorskor, som den 1 januari 1905 redan uppnått 50 års ålder och hvilka, då bestämmelserna om samma utsträckning träda i kraft, innehafva sådan anställning hos kommun eller å barnbördshus, som enligt gällande reglemente för pensionsanstalten medför tillträde till densamma.

Pensionstagarna fördelas med afseende å åtnjutande af pension i två klasser, den ena med rätt till pension å 100 kronor och den andra med rätt till pension å 150 kronor om året.

Inträde i pensionsanstalten med rätt till pension å 100 kronor erhålles af till inträde eljest berättigad barnmorska, om den kommun eller det barnbördshus, där barnmorskan är anställd, förbinder sig att till pensionsanstalten inbetala de afgifter, som, efter försäkringstekniska grunder beräknade, motsvara en tredjedel af kostnaden för den pension, som skall utgå till barnmorskan.

Inträde med rätt till pension å 150 kronor medgifves åter, om kommunen eller barnbördshuset förbinder sig att till pensionsanstalten inbetala de afgifter, som, efter enahanda grunder beräknade, motsvara hälften af samma kostnad.

Anmälan om inträde i pensionsanstalten skall af den kommun eller det barnbördshus, där barnmorska är anställd, för henne göras före den 1 januari 1910.

Rätt att komma i åtnjutande af pension inträder för barnmorska, för hvilken föreskrifna inbetalningar fullgjorts, efter 20 års yrkesmässig verksamhet såsom barnmorska, däraf minst 12 år i sådan anställning hos kommun eller å barnbördshus, som medför tillträde till pensionsanstalten, och sedan hon uppnått en lefnadsålder af 65 år; dock, att barnmorska, som af kommunen anställts utan fast arfvode, men mot bestämd ersättning för hvarje förrättning, må kunna i särskilda fall af pensionsanstaltens styrelse tillerkännas rätt till pension, äfven om hon icke under 12 år haft den årsinkomst af denna kommunala anställning, som i reglementet bestämts.

Till gäldande af utgående pensioner skola i första hand användas de afgifter, hvilka, på sätt nämnts, skola inbetalas af kommun eller barnbördshus och hvilka särskildt för sig förvaltas.

Staten åtager sig den återstående kostnaden för pensionernas utgående.

I öfrigt skola beträffande anmälan om inträde i anstalten, förlust af rätt till delaktighet däri och förlorande af rätt till pension i tillämpliga delar gälla de af Riksdagen tidigare godkända grunder för barnmorskornas pensionsanstalt; dock att pensionsanstaltens styrelse må kunna medgifva barnmorska, som af kommun anställts utan fast arfvode, men mot bestämd ersättning för hvarje förrättning, rätt att i anstalten kvarstå, oaktadt hennes årsinkomst af denna kommunala anställning icke uppgått till 200 kronor, samt att vid förlust af rätt till delaktighet i pensionsanstalten eller af rätt till pension återgäldande af inbetalningar, som gjorts för delägare, äger rum endast i fråga om de belopp, med hvilka delägare visas hafva bidragit till de af kommun eller barnbördshus gjorda inbetalningarna.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kunglig nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Hugo Hamilton.

*Utdrag af protokollet öfver civilärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 21
februari 1908.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
Statsråden: ALBERT PETERSSON,
ALFRED PETERSSON,
HEDERSTIERNA,
HAMMARSKJÖLD,
Roos,
grefve HAMILTON,
grefve EHRENSVÄRD,
MALM.

Departementschefen, statsrådet grefve Hamilton anförde:

I enlighet med hvad Kungl. Maj:t i proposition till 1904 års riksdag föreslagit har Riksdagen nämnda år godkänt vissa grunder för inrättande af en anstalt för beredande af ålderdomsunderstöd åt barnmorskor samt i sammanhang därmed å riksstatens tionde hufvudtitel anvisat dels för bestridande af statens bidrag till pensioneringen enligt dessa grunder ett förslagsanslag å 20,000 kronor, dels till gäldande af kostnaden för förvaltningen af barnmorskornas pensionsanstalt ett förslagsanslag å högst 11,000 kronor att årligen utgå från och med år 1905. Den 31 december 1904 har därefter Kungl. Maj:t utfärdat reglemente för nämnda pensionsanstalt, hvilken skulle träda i verksamhet med år 1905.

Enligt reglementet är skyldighet stadgad att inträda såsom delägare i pensionsanstalten för hvarje legitimerad barnmorska, som, efter det anstalten trädt i verksamhet, i en ålder, ej uppgående till 45 år, erhåller anställning hos kommun eller å barnbördshus mot åtnjutande af årlön, ej understigande 200 kronor, hvari värdet af bostad, vedbrand och andra naturaförmåner må inräknas med sammanlagdt högst 75 kronor. Berättigad att såsom delägare inträda i anstalten är ej mindre hvarje legitimerad barnmorska, som, då anstalten trädde i verksamhet, redan innehade sådan anställning hos kommun eller å barnbördshus, som nyss är nämnd, och icke uppnått en lefnadsålder af 50 år, eller, sedan anstalten trädt i verksamhet, i en ålder, öfverstigande 45 år, men icke uppgående till 50 år, erhållit dylik anställning, än äfven hvarje legitimerad barnmorska, som af kommun anställts mot bestämd ersättning för hvarje förrättning, så framt hon af anstaltens styrelse pröfvas af denna kommunala anställning hafva en årsinkomst, ej understigande 200 kronor, och som icke uppnått en lefnadsålder af 50 år; ankommande dock på anstaltens styrelse att, då särskilda lokala förhållanden därtill föranleda, på framställning af vederbörande kommun och efter medicinalstyrelsens hörande, meddela legitimerad barnmorska, som är anställd hos kommun, inträde i anstalten, äfven om hennes löneförmåner skulle understiga 200 kronor om året.

Delägare är pliktig att årligen till och med det år, hvarunder hon fyller 64 år, till anstalten inbetala 10 kronor, dock icke under längre tid än 20 år.

Den kommun eller det barnbördshus, där barnmorskan har anställning, eller, där anställningen är fästad vid två eller flera kommuner gemensamt, den folkrikaste bland dem ansvarar för afgiftens behöriga erläggande.

Det ankommer på kommun eller barnbördshus att bestämma om erläggande af årsbidrag till pensionering af barnmorska, anställd hos kommunen eller å barnbördshuset, dock med iakttagande däraf att minsta årsbidraget utgör 10 kronor.

Delägare må, utöfver henne åliggande årsafgift, göra frivilliga insatser för beredande af högre pension; dock må under ett och samma kalenderår dessa frivilliga insatser icke uppgå till högre belopp än 100 kronor.

För hvarje i anstalten delaktig barnmorska betalar statsverket såsom bidrag till hennes pensionering ett belopp lika stort med de insatser tillsammanlagda, hvilka under året blifvit af eller för henne gjorda,

dock att statens årsbidrag icke för någon utgår med högre belopp än 25 kronor eller under längre tid än 20 år.

Anmälan om inträde i anstalten göres för barnmorska af vederbörande kommun eller barnbördshus, skolandet denna anmälan vara åtföljd af, förutom handlingar, som visa, att barnmorskan är skyldig eller berättigad att inträda i anstalten, ej mindre kommunens eller barnbördshusets uttryckliga förklarande, huruvida kommunen eller barnbördshuset förbinder sig att lämna årsbidrag till barnmorskans pensionering eller icke, än äfven, där barnmorskan icke är skyldig att vara delägare i anstalten, barnmorskans skriftliga tillkännagifvande, att hon önskar inträda såsom delägare i densamma.

Delägare, som icke vidare innehar sådan anställning hos kommun eller å barnbördshus, som medför tillträde till pensionsanstalten, upphör att vara delägare i anstalten, men är berättigad att utbekomma sitt på egna insatser grundade tillgodohafvande hos anstalten med därå upplupen ränta; dock äger barnmorska, som i 12 år varit delägare i anstalten och därunder fullgjort föreskrifna inbetalningar, kvarstå såsom delägare.

Barnmorska, som blifvit förklarad förlustig rätten att utöfva barnmorskekonsten, upphör ock att vara delägare i anstalten, men äger att återbekomma hvad hon till anstalten inbetalt, dock utan ränta.

Rätt att komma i åtnjutande af pension från anstalten inträder för delägare, som fullgjort föreskrifna inbetalningar, efter 20 års yrkesmässig verksamhet såsom barnmorska, däraf minst 12 år i sådan anställning hos kommun eller å barnbördshus, som medför tillträde till pensionsanstalten, och sedan hon uppnått en lefnadsålder af 65 år eller, i händelse hon genom obotlig sjukdom eller vanförhet blifvit urståndssatt att vidare utöfva barnmorskeyrket, 55 år, i hvilket senare fall tjänstetiden kan inskränkas till förenämnda 12 tjänstår hos kommun eller å barnbördshus.

Pensionen, hvilken icke må uppbäras förr än från och med månaden näst efter den, hvarunder den pensionsberättigade frånträdte den befattning, på grund hvaraf hon senast åtnjöt delägarskap i anstalten, utgår i form af årlig lifränta, hvars belopp enligt försäkringstekniska grunder är beroende på storleken af hvad för henne blifvit öfverfördt till pensionsfonden.

Pensionstagare, som genom laga kraftvunnet utslag förklarats förlustig medborgerligt förtroende, har förlorat all rätt till pension, men äger återbekomma hvad hon till anstalten inbetalt, dock utan ränta, och jämväl med afdrag af hvad såsom pension uppburits.

Pensionsanstalten förvaltas af riksförsäkringsanstalten, dock med den inskränkning, att det tillkommer postsparbanken att mottaga insättningar och utbetala pensioner samt styrelsen för postsparbanken att förvalta pensionsanstaltens medel.

På sätt af det föregående framgår, äro de barnmorskor, som den 1 januari 1905 redan uppnått 50 års ålder, uteslutna från delaktighet i den redan anordnade pensioneringen.

Beträffande dessa barnmorskor hade i det af medicinalstyrelsen upprättade förslag, hvilket låg till grund för förenämnda proposition, frambållits, att, då dessa barnmorskor ej lämpligen kunde inpassas i det uppgjorda förslaget, annan utväg ej återstode än att i fråga om dem söka åstadkomma en undantagsanordning. Medicinalstyrelsen föreslog därför ett för alla dessa barnmorskor till beloppet lika understöd af 150 kronor om året att utgå efter uppnådda 65 lefnadsår, eller, i händelse af invaliditet, vid fyllda 55 år samt under förutsättning af minst 30 tjänstår, förvärfvade genom anställning hos kommun eller å barnbördshus; och borde äfven dessa barnmorskor likasom de öfriga i förslaget afsedda bidraga till sin pensionering med en årsafgift till anstalten af tio kronor.

Emot antagande af ett öfvergångsstadgande af detta innehåll framhölls emellertid, att de barnmorskor, hvilka vid pensionsanstaltens trädande i verksamhet öfverskridit 50 år, enligt detsamma komme i en väl mycket gynnad ställning gent emot öfriga delägare.

Föredragande departementschefen anförde i sitt yttrande till statsrådsprotokollet, som åtföljde Kungl. Maj:ts förenämnda proposition, beträffande förslaget i denna del att, då de bidrag till pensioneringen, hvilka från omförmälda äldre åldersgrupp af barnmorskor komme att utgå, blefve synnerligen obetydliga, komme denna pensionering till allra största delen, och i många fall helt och hållet, att drabba statsverket; och, huru önskvärdt departementschefen än ansåge det skulle vara, om äfven åt dessa öfveråriga barnmorskor kunde beredas åldersunderstöd, kunde han likväl icke finna det annat än principiellt oriktigt, att statsverket skulle, på sätt som föreslagits, så godt som ensamt åtaga sig pensioneringen af kommunala tjänstnehafvare.

Sedermera har Riksdagen på grund af enskilda motioner i skrifvelse den 14 april 1905 anhållit, att Kungl. Maj:t täcktes låta utreda, om och i hvad mån ålderdomsunderstöd skulle kunna beredas åt barn-

morskor, som vid den tid, då barnmorskornas pensionsanstalt trädde i verksamhet, fyllt femtio år, och, i den händelse utredningen därtill gäfvé anledning, med framställning i ärendet till Riksdagen inkomma.

I denna skrifvelse har Riksdagen framhållit, att billighet och rättvisa syntes kräfva, att äfven dessa kvinnor, som i en lång tid utöfvat ett samhällsnyttigt och ansvarsfullt, men såsom regel föga inkomstbringande yrke, erhöile någon del af den förmån, som beredts deras yngre kamrater. Ett beslut härom skulle också stå i full öfverensstämmelse med hvad i likartade fall redan förut åtgjorts, nämligen i fråga om lärare och lärarinnor vid rikets folkskolor och småskolor, i det att dels 1884 dels 1898 af Riksdagen beviljats särskilda rätt betydande anslag för beredande af understöd åt sådana personer inom dessa kårer, som icke varit berättigade till pension enligt de för folkskollärarnas pensionsinrättning gällande bestämmelser. Beredandet af ett sådant ålderdomsunderstöd åt äldre, hos kommun eller å barnbörds-hus anställda barnmorskor skulle också komma att medföra påtagliga fördelar icke blott för ifrågavarande barnmorskor, utan äfven för allmänheten, för hvilken det måste vara af vikt, att en barnmorska icke af ekonomiska skäl tvingades att fortsätta sin ansträngande och makt-påliggande tjänstgöring allt för långt in på ålderdomen. Kostnaderna för en sådan anordning borde emellertid enligt Riksdagens åsikt icke uteslutande drabba statsverket.

Genom nådig remiss den 25 maj 1905 har Kungl. Maj:t anbefallt riksförsäkringsanstalten att verkställa den i Riksdagens berörda skrifvelse afsedda utredning samt därmed äfvensom med det förslag, som däraf kunde föranledas, till Kungl. Maj:t inkomma.

Till följd häraf har riksförsäkringsanstalten inkommit med underdånigt utlåtande och förslag i ämnet af den 30 december 1905.

Riksförsäkringsanstalten har därvid, enär staten ansetts böra medverka till beredande af ålderdomsunderstöd åt barnmorskor hufvudsakligen af den anledningen, att det vore af vikt att en barnmorska icke af ekonomiska skäl tvingades att fortsätta sin ansträngande och makt-påliggande tjänstgöring alltför långt in på ålderdomen, funnit sig vid ifrågavarande utredning icke böra taga hänsyn till andra barnmorskor än sådana, som fortfarande äro i tjänst och utöfva yrket; och af samma skäl, som föranledt, att delaktighet i den upprättade pensionsanstalten för barnmorskor icke medgifvits alla i kommuns tjänst eller hos barnbörds-hus anställda barnmorskor, utan endast dem, som åtnjuta en viss

minimilön, anser riks försäkringsanstalten vidare utredningen böra begränsas till de barnmorskor, som skulle varit berättigade till delaktighet i barnmorskornas pensionsanstalt, därest de icke på grund af sin ålder varit därifrån uteslutna.

Riks försäkringsanstalten har med ledning af de uppgifter, som i enlighet med bestämmelserna i 4 § af reglementet för barnmorskornas pensionsanstalt inkommit till riks försäkringsanstalten från kommunerna och barnbördshusen, verkställt en beräkning af antalet barnmorskor, som den 1 januari 1905 redan fyllt 50 år och som hade anställning hos kommun eller barnbördshus på sådana villkor, att de skulle vara berättigade till inträde i barnmorskornas pensionsanstalt, om åldern ej lagt hinder i vägen; och framgår af denna utredning, att antalet dylika barnmorskor utgjorde 436, af hvilka 78 vore öfver 65 år.

Beträffande det nuvarande antalet sådana barnmorskor samt dessas fördelning å de olika åldersklasserna får jag hänvisa till den af riks försäkringsanstalten lämnade sammanställningen, som jag längre fram skall återgifva.

Då ofvan anförda siffror, yttrar vidare riks försäkringsanstalten, gifve vid handen, att ett rätt afsevärdt antal barnmorskor, som den 1 januari 1905 fyllt 50 år, fortfarande äro i det allmännas tjänst anställda, synas samma skäl, som föranledt staten att anordna pensionering för de yngre barnmorskorna, tala för, att staten vidtager någon åtgärd, så att de i Riksdagens skrifvelse af den 14 april 1905 afsedda barnmorskor icke af ekonomiska skäl hindras från att i tid afgå från sina befattningar.

Riks försäkringsanstalten erinrar vidare, att den ena af motionärerna i förevarande ärende vid 1905 års Riksdag ifrågasatt, att, därest genom statens medverkan ålderdomsunderstöd bereddes åt de äldre barnmorskorna, detta understöd borde utgå allenast till dem, som vore behöfvande, och att ett dylikt villkor gäller i fråga om de till en del förutvarande folk- och småskollärare utgående ålderdomsunderstöd. Då emellertid här skulle vara fråga om fortfarande i tjänst varande barnmorskor, har riks försäkringsanstalten ansett någon begränsning till de äldre, behöfvande barnmorskorna af rätten till delaktighet i den pensionering, som kunde komma att anordnas, icke böra göras. Oafsedt den omständigheten, att afgörandet, huruvida barnmorska bör anses vara behöfvande eller ej, skulle kunna äga rum, först då pension till henne skulle börja utgå, och efter det, därest pensioneringen komme att ordnas i enlighet med nedan angifna grunder, afgifterna för hennes pensionering i de flesta fall redan borde vara erlagda, synes det, säger

riksförsäkringsanstalten, för öfrigt möta svårighet att rättvist bestämma, hvilka barnmorskor skulle anses befinna sig i behöfvande omständigheter; och antalet af de barnmorskor, som kunde sägas icke behöfva understöd på sin ålderdom, torde, uppger riks-försäkringsanstalten vidare, vara ganska ringa.

Däremot har riks-försäkringsanstalten af, bland andra skäl, hänsyn till kostnaderna ansett rätten till delaktighet i en blifvande pensionering för äldre barnmorskor böra, i likhet med hvad medicinalstyrelsen i sitt förut omförmälda förslag hemställt, begränsas till de barnmorskor, som det är, då de bestämmelser, som kunna komma att meddelas om utvidgning af rätten till delaktighet i barnmorskornas pensionering, träda i kraft, ännu icke uppnått 65 år eller först samma år fyllde 65 år.

Beträffande i öfrigt villkoren för rätt till delaktighet i en blifvande pensionering anser riks-försäkringsanstalten bestämmelserna i reglementet för barnmorskornas pensionsanstalt af den 31 december 1904 böra i den mån sådant låter sig göra komma till tillämpning; och pensioneringen borde följaktligen omhänderhafvas af nämnda pensionsanstalt samt skötas af riks-försäkringsanstalten jämte postsparbanken.

Rätt till inträde i pensionsanstalten borde medgifvas ej mindre hvarje legitimerad barnmorska, som, då den ifrågasatta utvidgningen af rätten till inträde i pensionsanstalten trädde i verket, redan innehade sådan anställning hos kommun eller å barnbördshus, som omförmäldes i reglementet för barnmorskornas pensionsanstalt, och icke uppnått en lefnadsålder af 65 år eller först det år, utvidgningen ägde rum, fyllt 65 år, än äfven hvarje legitimerad barnmorska, som af kommun anställts mot bestämd ersättning för hvarje förrättning, så framt hon af anstaltens styrelse pröfvades af denna kommunala anställning hafva en årsinkomst, ej understigande 200 kronor, och som befunne sig i ofvan angifna ålder.

Anmälan om inträde i anstalten borde göras för barnmorska af vederbörande kommun eller barnbördshus. Det borde bestämmas, att anmälan till inträde skulle ske inom viss tid, som syntes böra sättas till ett år efter det utvidgningen af rätten till inträde i pensionsanstalten trädde i verket, emedan eljest ett för kostnaderna ofördelaktigt urval bland de till inträde berättigade barnmorskorna kunde tänkas komma att äga rum.

De närmare villkoren för pensions erhållande har riks-försäkringsanstalten funnit böra vara i hufvudsak desamma, som gällde enligt reglementet för barnmorskornas pensionsanstalt; dock syntes med hänsyn till kostnaderna pension icke böra i något fall utgå, förrän delägare

uppnått en lefnadsålder af 65 år. Rätt att komma i åtnjutande af pension från anstalten skulle således inträda för delägare, för hvilken föreskrifna inbetalningar fullgjorts, efter 20 års yrkesmässig verksamhet såsom barnmorska, däraf minst 12 år i sådan anställning hos kommun eller å barnbördshus, som medförde tillträde till pensionsanstalten, och sedan hon uppnått en lefnadsålder af 65 år. Emellertid framhåller riksförsäkringsanstalten, att någon eftergift i särskilda fall borde medgifvas i afseende å villkoret, att barnmorska skulle under minst 12 år hafva innehaft sådan anställning hos kommun eller å barnbördshus, som medförde tillträde till pensionsanstalten. Eljest skulle möjligen ett flertal barnmorskor, för hvilka aflöningen först under senare år höjts till 200 kronor, blifva uteslutet från rätt till pension.

Hvad angår kostnaderna för pensioneringen, har riksförsäkringsanstalten funnit det vara mest ändamålsenligt, att frågan härom så ordnas, att, därest kommun eller barnbördshus önskar bereda barnmorska pension, till hvilken staten skall lämna bidrag, kommunen eller barnbördshuset skall — i sammanhang med barnmorskans anmälan till inträde i pensionsanstalten — skriftligen förbinda sig att till pensionsanstalten inbetala de afgifter, som komma att för delägare stadgas. På kommunen eller barnbördshuset skulle sedan ankomma att, om sådant skulle anses nödigt, söka bereda sig ersättning för de hafda utgifterna genom bidrag antingen från vederbörande barnmorska eller från annat håll.

Vid förlust af rätt till delaktighet i pensionsanstalten eller rätt till pension borde återbetalning af inbetalningar för delägare äga rum endast med afseende å de belopp, med hvilka delägare visades hafva bidragit till de af kommun eller barnbördshus gjorda inbetalningar.

Rörande det belopp, hvarmed pensionen borde utgå, och den del af kostnaderna för pensioneringen, som borde af statsmedel bestridas, har det synts riksförsäkringsanstalten icke finnas någon anledning att bereda ifrågavarande äldre barnmorskor en gynnsammare ställning än deras yngre kamrater. Om en barnmorska, som enligt nu gällande bestämmelser vore berättigad till delaktighet i barnmorskornas pensionsanstalt, under sitt femtionde år anmäldes till inträde i pensionsanstalten, och om för henne under de femton år, som återstode till uppnådd pensionsålder, årligen inbetalades 25 kronor, skulle för samma tid af statsmedel utgå högsta årliga bidraget eller 25 kronor, och hennes pension skulle uppgå till ungefär 100 kronor. Riksförsäkringsanstalten har därför förordat, att storleken af den årliga pensionen till de äldre barnmorskorna bestämmes till 100 kronor, och att staten, under förutsättning att vederbörande kommun eller barnbördshus förbinder sig att betala

hälften af kostnaderna för nämnda pension, ikläder sig kostnaden för återstående hälften.

Riksförsäkringsanstalten har tänkt sig, att de från kommun eller barnbördshus utgående bidrag till barnmorskas pensionering i regel skulle uttagas i form af årliga afgifter med på förhand bestämda belopp. Antalet barnmorskor, som kan komma att anmälas till inträde i pensionsanstalten, låter sig, säger riksförsäkringsanstalten, emellertid icke i förväg beräknas, utan är synnerligen ovisst och blir i hvarje fall jämförelsevis ringa. På grund häraf kunde man antaga, att afgången bland de barnmorskor, om hvilka vore fråga, icke komme att med någon större säkerhet följa den dödlighetstabell, som legat till grund för beräkningarna af nedan angifna afgifter från kommun eller barnbördshus. Då dessa afgifter alltså i åtskilliga fall kunde tänkas i verkligheten icke komma att förslå till täckande af halfva pensionsbeloppet, anser riksförsäkringsanstalten nödvändigt, att staten tillika åtager sig garanti, att pensionerna i hvarje fall till sitt fulla belopp utginge till de pensionsberättigade.

Hufvudsakligen på grund af samma skäl, som föranleder att staten måste ikläda sig garanti för de årliga pensionsbeloppens utgående, anser riksförsäkringsanstalten det icke böra medgifvas kommun eller barnbördshus att genom större inbetalningar söka bereda barnmorska högre årlig pension än 100 kronor. Eljest måste staten ikläda sig garanti jämväl för de högre pensionerna eller dessas belopp jämkas efter omständigheterna; och påpekar riksförsäkringsanstalten, att det för kommun eller barnbördshus alltid står öppet att på annat sätt tillförsäkra vederbörande barnmorska, utöfver pensionen, kontanta eller in natura utgående förmåner och därigenom än ytterligare betrygga hennes ålderdom, om sådant skulle finnas önskligt och behöfligt.

Utgående från ett årligt pensionsbelopp af 100 kronor, har riksförsäkringsanstalten på grundvalen af en af professorn A. Lindstedt upprättad dödlighetstabell för kvinnor och med antagande af en räntefot af 3,5 procent verkställt en beräkning af kostnaden för ifrågasvarande pensionering.

Enligt denna skulle kapitalvärdet den 1 juli 1906 af pensioner å 100 kronor om året efter uppnådda 65 år till *alla* de barnmorskor, som enligt riksförsäkringsanstaltens förslag skulle ingå i den ifrågasatta pensioneringen, eller 358, utgöra 268,410 kronor.

De årsavgifter, för hvilka kommun eller barnbördshus skulle åtaga sig ansvar och som enligt riksförsäkringsanstaltens förslag skulle täcka hälften af kostnaden för en halfårsvis utgående pension af 100 kronor

om året, skulle för barnmorskor med nedan angifna ålder vid inträdet blifva följande.

Ålder vid inträdet.	Årsafgift. Kronor.	Antal årsafgifter.
52	29,00	13
53	32,10	12
54	35,90	11
55	40,60	10
56	46,30	9
57	53,40	8
58	62,70	7
59	75,20	6
60	92,70	5
61	119,00	4
62	163,10	3
63	251,50	2
64	517,40	1
65	547,80	1

Såsom nämnts har riksförsäkringsanstalten icke ansett, att de barnmorskor, som tidigare än under det år, då pensioneringen träder i verksamhet, uppnått 65 års ålder, borde medtagas i pensioneringen. För den händelse det emellertid skulle befinnas lämpligt att medtaga äfven dessa, har riksförsäkringsanstalten verkställt en beräkning jämväl af kostnaden för pensionering af dessa barnmorskor, anställda hos kommun eller barnbördshus och med en årsinkomst af anställningen ej understigande 200 kronor om året.

Kapitalvärdet den 1 juli 1906 af pensioner å 100 kronor om året till *alla* dessa barnmorskor skulle utgöra 72,370 kronor.

Den inbetalning för en gång, kommun eller barnbördshus skulle för barnmorskor med nedan angifna ålder vid inträdet hafva att göra, skulle uppgå till följande belopp.

Ålder vid inträdet.	Inträdesafgift.
	Kronor.
66	528,90
67	510,00
68	491,10
69	472,30
70	453,60
71	435,00
72	416,60
73	398,40
74	380,40
75	362,70
76	345,50
77	328,10
78	311,70
79	295,50
80	279,70
81	264,30
82	249,40

Hvad därefter angår sättet för utgörande af statens bidrag till den ifrågasatta pensioneringen har riksförsäkringsanstalten icke ansett, att staten, såsom skedde i fråga om de nu till inträde i barnmorskornas pensionsanstalt berättigade och anmälda barnmorskorna, årligen borde inbetala ett belopp, motsvarande de till barnmorskorna gjorda insatserna, och ej heller att från början borde afsättas en fond, motsvarande statens andel i kapitalvärdet för utgående pensioner. En dylik årlig inbetalning eller genast börjande fondbildning skulle enligt riksförsäkringsanstaltens åsikt i förevarande fall vara mindre lämplig, särskildt då staten, såsom förut angifvits, måste ikläda sig garanti att pensionerna hölles vid ett belopp af 100 kronor.

Två metoder för utgående af statens bidrag kunna då, säger riksförsäkringsanstalten, tänkas lämpligen böra ifrågasättas. Antingen skulle staten för hvarje år betala hälften af de utgående pensionerna, eller ock skulle statens utbetalningar börja, först då de från kommunerna influtna pensionsafgifterna blifvit konsumerade. Den senare metoden har synts riksförsäkringsanstalten vara att föredraga, särskildt från den synpunkten att staten måste ikläda sig garanti för pensionsanstaltens förbindelser, och då denna senare anordning dessutom medför den praktiska fördelen, att fondbildning undvikes, skötsel och bokföring förenk-

las samt särskilda fondberäkningar blifva obehöfliga. Med en dylik anordning skulle medel från staten till pensioneringen icke behöfva under de närmaste åren anvisas.

Till följd af nådig remiss har medicinalstyrelsen afgifvit infordradt underdånigt utlåtande i ärendet af den 28 februari 1906 och därvid förklarar, att, i det läge frågan nu befunne sig, medicinalstyrelsen kunde sluta sig till riks försäkringsanstaltens mening i allt utom i två punkter.

Medicinalstyrelsen har till en början funnit det vara uppenbart, att endast ett fåtal kommuner skulle finnas villiga att för en gammal barnmorskas pensionering vidkännas så dryga utgifter, som riks försäkringsanstaltens förslag i denna del innebure, och medicinalstyrelsen, som befarade, att, om nämnda förslag antoges, pensioneringen i verkligheten i de flesta fall skulle komma att uteblifva, har därför hemställt, att en mindre del, högst en tredjedel, af pensionskostnaderna ålades kommunerna.

Medicinalstyrelsen har vidare ansett anledning saknas att utesluta de barnmorskor, hvilka, då bestämmelserna om utvidgad rätt till inträde i pensionsanstalten skulle träda i kraft, öfverskridit en ålder af 65 år. Rättvisa och billighet syntes nämligen fordra, att äfven dessa barnmorskor erhöles möjlighet till samma förmån, som deras ämbetssystrar. Medicinalstyrelsen hemställer på sådan grund, och då det utan tvifvel skulle vara af värde att kunna förmå dessa gamla barnmorskor att upphöra med sin verksamhet, att äfven de bland dem, för hvilka vederbörande kommuner ville bestrida tredjedelen af hela kostnaden för deras pensionering, måtte liksom de andra tillerkännas en årlig pension under sin återstående lefnad af 100 kronor.

Slutligen har medicinalstyrelsen hemställt, att bestämmelsen i reglementet för barnmorskornas pensionsanstalt, att anstaltens styrelse, då särskilda lokala förhållanden därtill föranleda, kan på framställning af vederbörande kommun och efter medicinalstyrelsens hörande meddela barnmorska rätt till pension, äfven om hennes löneförmåner icke uppgå till 200 kronor om året, måtte tillämpas äfven i fråga om nu ifrågasvarande äldre barnmorskor.

Statskontoret har afgifvit infordradt underdånigt utlåtande i ärendet af den 23 februari 1907 och därvid förklarar sig anse det af riks försäkringsanstalten framlagda förslag till ordnande af jämväl de äldre barnmorskornas pensionering innebära en på det hela tillfredsställande lösning af den föreliggande frågan och kunna genomföras utan att någon part oskäligt betungades. Skulle emellertid lindring i den för

kommunerna beräknade kvot af understödskostnaden anses erforderlig, har denna lindring syntts statskontoret lämpligen kunna beredas genom antagande af medicinalstyrelsens i sådant syfte framställda förslag om nämnda kvots nedsättning från hälften till tredjedelen.

Då med hänsyn till den allmänna hälsovårdens befrämjande önskligt syntes vara, att de öfveråriga barnmorskornas verksamhet inskränktes så mycket som möjligt, hade statskontoret icke något att erinra mot de modifikationer i riksförsäkringsanstaltens förslag, hvilka blifvit af medicinalstyrelsen förordade.

Hvad slutligen vidkomme sättet för statsbidragets utgående, anser statskontoret i likhet med riksförsäkringsanstalten, att, då staten enligt det föreliggande förslaget komme att garantera pensionerna, lämpligast vore, att, så länge utgifterna kunna bestridas med inflytande pensionsavgifter från kommunerna, något statsanslag för ändamålet icke å riksstaten uppföres, utan att med frågan härom får anstå till närmare den tidpunkt, då behof af dylikt anslag kommer att föreligga.

Riksförsäkringsanstalten har meddelat, att enligt till riksförsäkringsanstalten insända uppgifter angående inom kommunerna boende och å barnbördshus anställda barnmorskor följande före den 1 januari 1855 födda barnmorskor äro anställda hos kommun eller barnbördshus mot åtnjutande af årslön, ej understigande 200 kronor.

Födelseår.	Antal barnmorskor.
1854	44
1853	45
1852	25
1851	36
1850	27
1849	32
1848	20
1847	23
1846	20
1845	20
1844	23
1843	20
1842	12
1841	20
1840	18
1839	12

1838	7
1837	5
1836	10
1835	1
1834	3
1833	2
1832	3
1831	2
1830	—
1829	1
1828	1
1827	1
1826	—
1825	1
	<hr/>
	Summa 434

Antalet af dessa öfveråriga barnmorskor skulle sålunda vara 434, af hvilka 335 vid 1908 års ingång ej fyllt 65 år.

Departementschefens
yttrande.

För min del biträder jag hvad Riksdagen uttalat om det behjärtansvärda däruti, att äfven ifrågavarande äldre kategori af de i kommunernas tjänst arbetande barnmorskor, hvilkas ålder hindrat dem att blifva delaktiga af de förmåner i pensionshänseende, som beredts större delen af kåren, få del af dessa förmåner; och anser jag det riktigt och lämpligt, att staten i detta syfte understöder och samverkar med kommunerna genom anvisande af medel för beredande af ålderdomsunderstöd jämväl åt dessa barnmorskor.

Såsom riks försäkringsanstalten framhållit, synes det mig vidare riktigt, att villkoren för understödets åtnjutande så nära som möjligt anpassas efter hvad som redan enligt reglementet för pensionsanstalten gäller i fråga om större delen af barnmorskekåren.

Sålunda torde det vara klart, att för rätt till understöd bör erfordras att innehafva och under viss tid hafva innehaft anställning hos kommun eller barnbördshus mot löneförmåner på grund af anställningen, uppgående till 200 kronor om året, så beräknade, som i reglementet för pensionsanstalten angifvits, och med endast den afvikelse därifrån, som i reglementet upptagits, att under minst 20 år hafva utöfvat yrkesmässig verksamhet såsom barnmorska samt att hafva uppnått 65 års ålder.

Af de af riks försäkringsanstalten anförda skäl synes mig ej heller barnmorskas karaktär af mer eller mindre behöfvande böra öfva inflytande på hennes rätt till sådant ålderdomsunderstöd, hvarom här är fråga.

Beträffande de barnmorskor, som redan uppnått 65 års ålder, men det oaktadt ännu kvarstå i tjänst, anser jag dessa barnmorskor icke böra förmenas rätt att under enahanda villkor som de öfriga erhålla pension.

Hvad angår sättet och formerna för den ifrågasatta pensioneringens genomförande ansluter jag mig till de af riks försäkringsanstalten i sådant hänseende föreslagna allmänna principer: på förhand bestämda pensionsbelopp, ingen fondbildning eller fondberäkning samt bidrag från staten, först då kommunernas eller barnbördshusens afgifter för pensioneringen äro konsumerade.

Hvad därefter beträffar frågan om storleken af de pensioner, som skola utgå, samt med huru stor del staten bör bidraga till dem, kan ju med visst skäl göras gällande, att en pension å 100 kronor ej är så stor, som önskligt kunde vara.

Å andra sidan är det enligt mitt förmenande otvifvelaktigt, att de för en pension å detta belopp af riks försäkringsanstalten från kommunerna beräknade bidragen komma, såsom också blifvit framhållet, att på många håll verka afskräckande. Det vore också, synes mig, önskligt, om man vid bestämmandet af pensionernas belopp kunde i någon mån afpassa detta efter barnmorskornas olika löner. Att aflöningarna äro synnerligen växlande i olika kommuner, framgår af den i mitt yttrande till statsrådsprotokollet förut i dag vid fråga om skyldighet för kommun att anställa och aflöna barnmorska häröfver intagna tablå, till hvilken jag i detta sammanhang får hänvisa. Såsom riks försäkringsanstalten framhållit, föreligger ju visserligen möjlighet för en kommun att genom lämpliga naturaförmåner utöfver den kontanta pensionen bereda barnmorskan en förbättrad ställning. Men äfven där så komme att ske, torde barnmorskan ofta behöfva och kommunen äfven understundom vara villig bidraga till ett högre, efter hennes tilläfventyrs utgående högre lön eller andra förhållanden afpassadt understöd på ålderdomen.

Med hänsyn till det anförda har jag till en början ansett det icke kunna undgås, att statens bidrag till pensioneringen sättes något högre än riks försäkringsanstalten föreslagit.

Det har vidare synts mig lämpligt, att större och förmögnare kommuner, som så önska, beredes tillfälle att genom förhöjda afgifter till pensionsanstalten bereda högre pension åt sin barnmorska, som ju äfven

själf kan vara i tillfälle att lämna ett jämförelsevis högt bidrag för ändamålet. I detta fall bör då statsbidraget vara proportionellt mindre.

Jag har alltså ansett mig böra föreslå, att två olika pensionsklasser anordnas med hvar sina pensionsbidrag och pensionsbelopp. Enligt mitt förslag skulle då pensioneringen så ordnas, att pensionerna utgå med antingen 100 kronor eller 150 kronor och att staten åt barnmorska garanterar den lägre pensionen af 100 kronor, om kommunen bidrager med en tredjedel af hela den för en sådan pension erforderliga, efter försäkringstekniska grunder beräknade kostnaden. För att staten åter skulle garantera en årlig pension af 150 kronor, skulle kommunen bidra med hälften af den härför erforderliga, efter enahanda grunder beräknade totalkostnaden.

Genom mitt förslag försättas visserligen de nu ifrågavarande barnmorskorna i en något bättre ställning med hänsyn till statsbidrag än de till delaktighet i barnmorskornas pensionsanstalt redan berättigade, som äro födda under åren 1855—1859. Vid en uträkning visar det sig nämligen, att dessa barnmorskor, om de år 1905 fått inträde i pensionsanstalten, på grund ensamt af dem tillkommande högsta möjliga årliga statsbidrag, 25 kronor, icke komma till den pension, som enligt mitt senare alternativ skulle för äldre barnmorskor betalas af staten, d. v. s. 75 kronor. Häremot svarar dock den större möjligheten för nämnda, under åren 1855—1859 födda barnmorskor att genom flera eller större egna afgifter eller kommunala bidrag till pensionsanstalten bereda sig häraf betingad högre pension. Härvid må ytterligare bemärkas, att ensamt det enligt reglementet för pensionsanstalten från staten utgående högsta pensionsbidraget för barnmorska, 25 kronor under 20 år, enligt den af riksförsäkringsanstalten använd dödlighetstabellen och med en räntefot af 3,5 procent, gifver, om det börjar utgå vid 45 års ålder, en årlig pension efter uppnådda 65 år af 9 kronor 61 öre och, om det börjar utgå vid 25 års ålder för att utan afbrott få fortsara under 20 år, en årlig pension af 184 kronor 80 öre.

Storleken af kommunernas pensionsavgifter enligt riksförsäkringsanstaltens förslag — d. v. s. halfva kostnaden för pension å 100 kronor — samt enligt de af mig ifrågaställda alternativen framgår af följande i riksförsäkringsanstalten gjorda sammanställning.

Ålder vid inträdet.	Pensionsafgifter för täckande af						Anmärkingar.	
	$\frac{1}{2}$ af kostnaden för pensioner å 100 kronor.		$\frac{1}{3}$ af kostnaden för pensioner å 100 kronor.		$\frac{1}{2}$ af kostnaden för pensioner å 150 kronor.			
	Kronor.		Kronor.		Kronor.			
54	35	90	23	94	53	85	} Årsafgifter.	
55	40	60	27	07	60	90		
56	46	30	30	87	69	45		
57	53	40	35	60	80	10		
58	62	70	41	80	94	06		
59	75	20	50	14	112	80		
60	92	70	61	80	139	05		
61	119	00	79	34	178	50		
62	163	10	108	74	244	65		
63	251	50	167	67	377	25		
64	517	40	344	94	776	10		} Afgifter för en gång.
65	547	80	365	20	821	70		
66	528	90	352	60	793	35		
67	510	00	340	00	765	00		
68	491	10	327	40	736	65		
69	472	30	314	87	708	45		
70	453	60	302	40	680	40		
71	435	00	290	00	652	50		
72	416	60	277	87	624	90		
73	398	40	265	60	597	60		
74	380	40	253	60	770	60		
75	362	70	246	80	544	05		
76	345	50	230	34	518	25		
77	328	10	218	74	492	60		
78	311	70	207	80	467	55		
79	295	50	197	00	443	25		
80	279	70	186	47	419	55		
81	264	30	176	20	396	45		
82	249	40	166	27	374	10		

Ifrågavarande pensionsafgifter äro beräknade under förutsättning att inträdet i pensionsanstalten sker under den månad, då vederbörande fyller år. Sker inträdet senare, jämkas afgiften därefter.

Kapitalvärdet den 1 juli 1908 af pensioner å 100 kronor åt alla de nu ifrågavarande barnmorskorna utgör 358,496 kronor. Skulle staten bidraga till pensioneringen med halfva kostnaden för pensioner å detta belopp, skulle alltså statens kostnad samma dag för pensioneringen komma att utgöra högst 179,248 kronor.

Bidroge staten med två tredjedelar af hela kostnaden, skulle statens kostnad utgöra högst 238,997 kronor.

Indelas pensionstagarna, såsom jag föreslagit, i två grupper, och antages, att halfva antalet i hvarje åldersklass af alla de ifrågavarande barnmorskorna pensioneras med rätt till pension af 100 kronor, däraf staten bidrager med två tredjedelar, och halfva antalet med rätt till pension å 150 kronor, däraf staten bidrager med hälften, blir kapitalvärdet den 1 juli 1908 af statens kostnader för pensioneringen högst 253,935 kronor.

Under det mera sannolika antagandet att tre fjärdedelar af barnmorskorna i fråga pensioneras med pension å 100 kronor och en fjärdedel med pension å 150 kronor, blir statens kostnader för pensioneringen enligt mitt förslag högst 246,514 kronor.

Vare sig frågan ordnas enligt riksförsäkringsanstaltens förslag eller på sätt jag hemställt, dröjer det emellertid åtskilliga år, innan kommunens afgifter konsumerats och statens bidrag måste börja utgå. En inom riksförsäkringsanstalten i sådant afseende gjord uträkning har gifvit vid handen, att, om pensioner å 100 kronor skulle utgå till alla ifrågavarande barnmorskor och staten bidrager med hälften af kostnaderna, statens bidrag skulle börja utgå efter 11 å 12 år. Om pensionärerna indelas i grupper, såsom jag föreslagit, och lika många pensionärer skulle komma att tillhöra de båda grupperna, börjar statens bidrag att utgå efter 9 å 10 år. Skulle åter tre fjärdedelar af barnmorskorna pensioneras med pension å 100 kronor och en fjärdedel med pension å 150 kronor, börjar statsbidraget tagas i anspråk efter 9 år.

Under antagande att alla de nu ifrågavarande barnmorskorna pensioneras, skulle antalet pensionärer under första året blifva 119 och därefter så småningom stiga till tolfte året, då högsta antalet, 306, beräknas blifva uppnådt. Därefter minskas antalet efter hand.

Såsom ofvan erinrats, gäller enligt reglementet för barnmorskornas pensionsanstalt, att delägare, som icke vidare innehar sådan anställning hos kommun eller å barnbördshus, som medför tillträde till pensionsanstalten, upphör att vara delägare i anstalten, men är berättigad att utbekomma sitt på egna insatser grundade tillgodohafvande hos anstal-

ten med därå upplupen ränta; dock äger barnmorska, som i 12 år varit delägare i anstalten och därunder fullgjort föreskrifna inbetalningar, kvarstå såsom delägare.

Detta stadgande har sin grund däruti att, om en barnmorska ej under viss minimetid, 12 år, innehaft sådan anställning hos kommun eller barnbördshus, som i reglementet afses, hon ansetts ej hafva i den allmänna hälsovårdens intresse utöfvat så mycket arbete, att staten bör bidraga till hennes ålderdomsförsörjning.

Riksförsäkringsanstalten har i fråga om de nu förevarande barnmorskorna föreslagit, att rätt till pension borde i särskilda fall kunna af pensionsanstaltens styrelse medgifvas, äfven om barnmorska icke under 12 år haft sådan årsinkomst på grund af sin anställning, som i reglementet bestämts.

Emellertid synes mig uppenbart, att det normala ifråga om dessa barnmorskor gifvetvis bör vara, att de redan vid inträdet i pensionsanstalten i minst 12 år innehaft sådan anställning, som berättigar till inträde i pensionsanstalten.

De yngsta bland dem, d. v. s. de som äro födda år 1854, hafva redan uppnått 54 års ålder, då den nya anordningen skulle träda i kraft. Den tid, som ligger emellan deras inträde i pensionsanstalten och pensionsåldern, 65 år, är således mindre än 12 år. Beträffande alla de ifrågavarande barnmorskorna måste det alltså, om villkoret af 12 års kommunal anställning för rätt till pension öfverhufvud skall uppställas, redan vid pröfning af frågan om rätt för dem till inträde i pensionsanstalten kunna bedömas, huruvida med afseende å dem villkoret kan uppfyllas eller icke. Har det vid denna pröfning visat sig, att så ännu icke skett, men väl kan ske, och har inträde i pensionsanstalten beviljats dem, är det, om de innehafva anställning med fast lön, synnerligen osannolikt, att den lön, de på grund af anställningen uppbära, sänkes under den erforderliga eller att de lämna sin anställning före uppnådd pensionsålder eller innan de under sammanlagdt 12 år tjänat den kommun, som förbundet sig att bidraga till deras pensionering. Då vidare beträffande de ifrågavarande äldre barnmorskorna staten skall garantera en till beloppet på förhand bestämd pension, hvartill staten, om pensionsrätt öfverhufvud inträder, alltid bidrager med ett afsevärdt belopp, synes det ifråga om dessa barnmorskor riktigt, att staten såsom villkor för sagda garanti fordrar viss minimetid af sådant kommunalt arbete, som pensioneringen afser att belöna.

Endast beträffande de barnmorskor, som, utan att innehafva anställning med fast arvode hos någon stad eller socken, biträda stadens eller den närliggande socknens fattiga vid förlossningar mot ersättning af kommuner efter taxa för hvarje förrättning, och där barnmorskans årsinkomst på grund häraf är synnerligen växlande, synes en eftergift i sagda afseende vara af behovet påkallad. Beträffande dylika barnmorskor synes mig kunna öfverlämnas åt riks försäkringsanstalten att, sedan de en gång enligt gällande stadganden om rätt till inträde i pensionsanstalten erhållit inträde i densamma, efter pröfning af förekommande omständigheter i särskilda fall bestämma, huruvida och under hvilka villkor de må där kvarstå, fastän deras inkomst af sådana förrättningar, som nyss nämnts, för visst år icke uppgått till 200 kronor.

Hvad beträffar de för genomförande af den nu ifrågavarande pensioneringen af de äldre, hos kommun eller å barnbördshus anställda barnmorskorna erforderliga förvaltningskostnaderna, får jag erinra, att 1904 års Riksdag till gäldande af kostnaden för förvaltningen af barnmorskornas pensionsanstalt å tionde hufvudtiteln anvisat ett förslagsanslag å högst 11,000 kronor att årligen utgå från och med år 1905. Genom nådigt bref den 31 december 1904 har Kungl. Maj:t häraf ställt till förfogande åt riks försäkringsanstalten högst 7,600 kronor och åt postsparbanken högst 3,400 kronor. Under år 1907 har häraf tagits i anspråk af riks försäkringsanstalten 6,423 kronor 82 öre och af postsparbanken 1,612 kronor 35 öre.

Riks försäkringsanstalten har meddelat, att, såvidt nu kan bedömas, den ifrågasatta pensioneringen icke hvad riks försäkringsanstalten angår kommer att föranleda någon ökning af de till förvaltningen af barnmorskornas pensionsanstalt anvisade medel.

Enahanda upplysning har för postsparbankens vidkommande meddelats mig från postsparbanken.

Innan jag lämnar förevarande ämne, tillåter jag mig att med några ord beröra en fråga, som därmed äger nära sammanhang.

I en till Eders Kungl. Maj:t ställd skrift har Stockholms stads hälsovårdsnämnd i underdånighet anhållit, att Eders Kungl. Maj:t måtte taga i öfvervägande, huruvida icke ändring lämpligen kunde ske i gällande reglemente för barnmorskornas pensionsanstalt i syfte att rätten för barnmorska att vinna inträde och kvarstå i anstalten må erhålla en vidsträcktare omfattning än nu är förhållandet.

Till följd af nådiga remisser hafva riksförsäkringsanstalten och medicinalstyrelsen häröfver afgifvit underdåniga utlåtanden, däri tillstyrkts lindringar i gällande bestämmelser om rätt för delägare att kvarstå i pensionsanstalten, oaktadt hon ej innehar anställning, som berättigar till inträde däri.

Sedermera hafva i en till Kungl. Maj:t ingifven skrift biträdande läraren vid barnmorskeundervisningsanstalten i Stockholm, medicine doktorn E. Alin och ordföranden i svenska barnmorskeförbundet, praktiserande barnmorskan Hanna Qvarzell å de svenska barnmorskornas vägnar framhållit önskvärdheten däraf att tillträde till barnmorskornas pensionsanstalt måtte beredas äfven de enskildt praktiserande barnmorskorna, äfven om något statsbidrag till deras pensionering ej kunde erhållas.

Ifrågavarande framställningar, hvilka lämpligen synas böra afgöras i ett sammanhang, anser jag vara förtjänta af det största beaktande. Emellertid skulle för genomförande af dessa förslag, särskildt det sistnämnda, krävas en väsentlig omarbetning af nu gällande grunder för barnmorskornas pensionering. I sådant hänseende är jag icke beredd att nu förelägga Eders Kungl. Maj:t något förslag, utan är min afsikt att uppdraga åt riksförsäkringsanstalten att utarbeta ett dylikt. Därest det förslag till lag angående kommuns skyldighet i fråga om anställande af barnmorska, som Eders Kungl. Maj:t förut denna dag beslutit förelägga Riksdagen, vinner dess godkännande, lärer vid berörda omarbetning böra tagas hänsyn jämväl till innehållet i samma lag.

Nu tillåter jag mig emellertid i underdånighet hemställa, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen godkänna följande grunder för beredande af ålderdomsunderstöd åt äldre barnmorskor.

Rätten till inträde i barnmorskornas pensionsanstalt utsträcker att omfatta äfven de barnmorskor, som den 1 januari 1905 redan uppnått 50 års ålder och hvilka, då bestämmelserna om samma utsträckning träda i kraft, innehafva sådan anställning hos kommun eller å barnbördshus, som enligt gällande reglemente för pensionsanstalten medför tillträde till densamma.

Pensionstagarna fördelas med afseende å åtnjutande af pension i två klasser, den ena med rätt till pension å 100 kronor och den andra med rätt till pension å 150 kronor om året.

Inträde i pensionsanstalten med rätt till pension å 100 kronor erhålles af till inträde eljest berättigad barnmorska, om den kommun eller det barnbördshus, där barnmorskan är anställd, förbinder sig att till pensionsanstalten inbetala de afgifter, som, efter försäkringstekniska grunder beräknade, motsvara en tredjedel af kostnaden för den pension, som skall utgå till barnmorskan.

Inträde med rätt till pension å 150 kronor medgifves åter, om kommunen eller barnbördshuset förbinder sig att till pensionsanstalten inbetala de afgifter, som, efter enahanda grunder beräknade, motsvara hälften af samma kostnad.

Anmälan om inträde i pensionsanstalten skall af den kommun eller det barnbördshus, där barnmorska är anställd, för henne göras före den 1 januari 1910.

Rätt att komma i åtnjutande af pension inträder för barnmorska, för hvilken föreskrifna inbetalningar fullgjorts, efter 20 års yrkesmässig verksamhet såsom barnmorska, däraf minst 12 år i sådan anställning hos kommun eller å barnbördshus, som medför tillträde till pensionsanstalten, och sedan hon uppnått en lefnadsålder af 65 år; dock att barnmorska, som af kommunen anställts utan fast arfvode, men mot bestämd ersättning för hvarje förrättning, må kunna i särskilda fall af pensionsanstaltens styrelse tillerkännas rätt till pension, äfven om hon icke under 12 år haft den årsinkomst af denna kommunala anställning, som i reglementet bestämts.

Till gäldande af utgående pensioner skola i första hand användas de afgifter, hvilka, på sätt nämnts, skola inbetalas af kommun eller barnbördshus och hvilka särskildt för sig förvaltas.

Staten åtager sig den återstående kostnaden för pensionernas utgående.

I öfrigt skola beträffande anmälan om inträde i anstalten, förlust af rätt till delaktighet däri och förlorande af rätt till pension i tillämpliga delar gälla de af Riksdagen tidigare godkända grunder för barnmorskornas pensionsanstalt; dock att pensionsanstaltens styrelse må kunna medgifva barnmorska, som af kommun anställts utan fast arfvode, men mot bestämd ersättning för hvarje förrättning, rätt att i anstalten kvarstå, oaktadt hennes årsinkomst af denna kommunala anställning icke uppgått till 200 kronor, samt att vid förlust af rätt till delaktighet i pensionsanstalten eller af rätt till pension återgäldande af inbetalningar, som gjorts för delägare, äger rum endast i fråga om de belopp, med hvilka delägare visas hafva bidragit till de af kommun eller barnbördshus gjorda inbetalningarna.

I den mån de afgifter, som komma att till pensionsanstalten inbetalas af kommun eller barnbördshus, icke förslå till täckande af de för pensioneringen erforderliga kostnader, torde Eders Kungl. Maj:t komma att framdeles af Riksdagen äska därför erforderligt anslag.

Hvad föredragande departementschefen hemställt behagade Hans Maj:t Konungen, på tillstyrkan af statsrådets öfriga ledamöter, i nåder bifalla samt förordnade, att proposition i ämnet skulle till Riksdagen aflåtas af den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

J. V. Wallin.